

ОЦІНКА РІВНЯ ТЕОРЕТИЧНИХ ЗНАНЬ СТУДЕНТІВ З ІСТОРІЇ ВИНИКНЕННЯ ФУТЗАЛУ

Кокуть Я.

Поліський національний університет

Актуальність теми дослідження. Сьогодні вища освіта має на меті сформувати у студентів комплексне розуміння фізичної культури, де футзал є важливим компонентом. Хоча історія цього виду спорту в Україні активно вивчається, ми все ще маємо обмаль фактичних даних про те, наскільки добре в ній орієнтується сучасна молодь. Брак системних досліджень історичної обізнаності студентів заважає створенню актуальних навчальних програм. Без розуміння реального рівня знань здобувачів неможливо адаптувати освітній процес до сучасних вимог та розкрити футзал як унікальну спортивну дисципліну.

Аналіз літературних джерел. Аналіз сучасних наукових розвідок свідчить про те, що проблема формування теоретичної бази знань студентів у галузі фізичного виховання перебуває в центрі уваги багатьох фахівців, проте історичні аспекти футзалу залишаються висвітленими фрагментарно.

Фундаментальні засади становлення та розвитку спортивних ігор у системі вищої освіти досліджували такі вчені, як В. Г. Ареф'єв та М. О. Носко, які наголошували на пріоритетності інтеграції теоретичних знань із практичними навичками для всебічного розвитку особистості майбутнього фахівця. Питання історичної генези та еволюції правил «футболу в залі» ґрунтовно представлені у працях С. Г. Шамардіна та В. І. Костюкевича, де автори розглядають футзал не лише як похідну форму футболу, а як самобутній вид спорту з унікальною тактико-технічною структурою [1].

Вагомий внесок у вивчення організаційних основ підготовки спортсменів у футзалі зробили А. М. Петренко та Р. А. Перепелиця, підкреслюючи роль історичного досвіду у формуванні професійної компетенції тренерів та

педагогів. Водночас аналіз публікацій О. С. Куца та В. М. Приступи вказує на наявність певної диспропорції між значним обсягом методичної літератури та дефіцитом емпіричних досліджень, спрямованих на виявлення реального рівня когнітивного компонента обізнаності студентської молоді [1, 2, 3, 4].

Наукові праці Т. Ю. Круцевич акцентують увагу на необхідності постійного моніторингу знань здобувачів освіти як інструменту контролю якості освітнього процесу, проте специфіка оцінки знань саме з історії футболу в цих роботах не деталізована. На сучасному етапі спостерігається тенденція до посилення ролі інформаційних технологій у навчанні, про що зазначають Ю. М. Вихляєв та Л. П. Сущенко, але питання адаптації цих методів для перевірки історичної грамотності футболістів-початківців залишається відкритим. Отже, попри наявність серйозного теоретичного підґрунтя, існує гостра потреба у проведенні системного аналізу рівня знань студентів, що дозволить усунути прогалини між науковими здобутками істориків спорту та рівнем їх засвоєння безпосередньо в освітньому середовищі [5, 6].

Мета дослідження – полягає в об'єктивному оцінюванні теоретичної підготовки студентів щодо еволюції футболу та пошуку ефективних шляхів популяризації його історичної спадщини в освітньому середовищі.

Результати дослідження. Емпіричну базу дослідження склали 40 здобувачів вищої освіти (зокрема і ті хто відвідують секцію футболу) Поліського національного університету

Для досягнення поставленої мети було застосовано комплекс наукових методів:

- соціологічне опитування (анкетування) респондентів на констатувальному та контрольному етапах дослідження;
- теоретичний аналіз та узагальнення архівних матеріалів, історичних джерел та фахової науково-методичної літератури;
- методи математичної статистики для верифікації отриманих даних та оцінки достовірності результатів.

Для збору первинних даних використано інструментарій Google Forms, що дозволило провести дистанційне опитування за допомогою авторської анкети, яка містила 10 цільових запитань. Навчальний процес в експериментальній групі базувався на впровадженні інноваційних технологій: мультимедійних презентацій, інтерактивних історичних екскурсів, методу «мозкового штурму» з використанням аудіовізуального контенту та форматів віртуальних експедицій (табл. 1).

Таблиця 1

Дані опитування до та після експеременту

Параметри	За результатами вхідного контролю	За підсумками контрольного етапу (дистанційний формат)
Частка студентів, які дали правильні відповіді	18 %	90 %
К-ть здобувачів, котрі назвали видатних особистостей	12 із 40	33 із 40
Динаміка зацікавленості	Не визначалось	Майже половина опитаних

історичною спадщиною у футзалі		(43%) виявили стійку зацікавленість у подальшому детальному вивченні
Форми роботи	Під час занять за стандартною методикою	Проведення додаткового теоретичного модуля та застосування інтерактивної технології мозковий штурм у дистанційному форматі (платформа Google Meet)
Об'єктивовані результати самостійної роботи	Не зафіксовані	Презентації про розвиток футзалу в світі

Впровадження інтерактивного інструментарію (візуалізація, інтерактивні дискусії) забезпечило кращу когнітивну продуктивність здобувачів. Важливим результатом стало формування у студентів цілісного світогляду, де історія спорту інтегрована в контекст національної ідентичності

Висновки. Дослідження підтвердило, що ретроспективний аналіз становлення футзалу є потужним інструментом формування соціокультурної та професійної ідентичності майбутніх фахівців. Інтеграція історичного компонента у структуру підготовки забезпечує розширення когнітивного кругозору здобувачів та сприяє аксіологічному ставленню до вітчизняної спортивної спадщини. Емпірично доведено, що застосування інтерактивного інструментарію оптимізує процес засвоєння складних історико-теоретичних відомостей.

Список літературних джерел

1. Ареф'єв В. Г. Основи теорії та методики фізичного виховання : підручник. Київ : НПУ імені М. П. Драгоманова, 2010. 268 с.
2. Вихляев Ю. М. Управління навчальним процесом з фізичного виховання студентів у вищих навчальних закладах. Спортивний вісник Придніпров'я. 2014. № 1. С. 22–26.
3. Грибан Г.П., Бахур Д.В., Пилипчук П.Б. Підвищення рухової активності учнів середнього віку засобами футболу. Актуальні проблеми фізичної культури і спорту в сучасному суспільстві: збірник наукових праць VII Всеукраїнської науково-практичної конференції. Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2025. С. 58–61. <https://eprints.zu.edu.ua/46165/1/1.pdf>
4. Грибан Г.П., Бойчук Т.О. Удосконалення технічних дій учнів у шкільній секції з футзалу. Актуальні проблеми фізичної культури і спорту в сучасному суспільстві: збірник наукових праць VII Всеукраїнської науково-практичної конференції. Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2025. С. 58–65. <https://eprints.zu.edu.ua/46165/1/1.pdf>
5. Костюкевич В. І. Теорія і методика викладання обраного виду спорту (футбол) : навч. посіб. Вінниця : Планер, 2007. 326 с.
6. Круцевич Т. Ю. Теорія і методика фізичного виховання : підручник для студ. вищих навч. закл. фіз. виховання і спорту : у 2 т. Київ : Олімпійська література, 2017. Т. 1. 384 с.